

YL3JA + UR5YKO = uzvara olimpiskajās

No 4. līdz 10. jūlijam Ziemeļitālijas pilsētā Kastelā san Pjetro Termē norisinājās olimpiskajām spēlēm pielīdzināmas sacensības radioamatierismā (WRTC – World Radio Team Championship, <https://www.wrtc2022.it/>). Tās notiek reizi četros gados, saaicinot vienkop pasaules spēcīgākos šī sporta veida pārstāvjus. Divus gadus cītīgi krājis punktus, olimpiādē piedalījās arī tukumnieks **Kristers Misa**.

Ielēkt pēdējā vilcienā un uzvarēt

Stāsta Kristers:

– Lai kvalificētos radioamatierisma olimpiskajām spēlēm, 2019. un 2020. gadā bija jāpiedalās 24 sacensībās un jāiegūst pēc iespējas augstāks punktu skaits (<https://www.wrtc2022.it/en/qualification-standings-9.asp?Callsign=YL3JA#score>). Man izdevās kvalificēties kā pirmajam jauniešu ieskaitē līdz 25 gadu vecumam, tādējādi šis bija pēdējais gads, kad varu piedalīties kā jauniešs. Jā, var sacīt, ka ielēcu pēdējā vilcienā.

Pie viena 2020. gadā uzstādīju arī jaunus Latvijas rekordus un pirmo reizi viens pats izturēju 48 stundu maratonu.

No 24 sacensībām kvalifikācijai skaitīja 12 labākās (pēc koeficienta izvērtēta tavu sniegumu). Mēs (visas Baltijas valstis, zviedri, somi, norvēģi, islandieši, Fēru un Svalbāras salas) bijām Eiropas pirmais kvalifikācijas reģions, kam pienācās tikai divas biļetes uz olimpiādi. Jāteic gan, ka šogad bija trīs, jo lietuvieši ir iepriekšējo spēļu uzvarētāji, tātad viņiem tika tā saucamā *wild card* jeb

iespēja piedalīties neatkarīgi no kvalifikācijas rezultātiem. Sākotnējais plāns bija kvalificēties ne kā jauniešiem; kad tas neizdevās, tad bija jālec tai pēdējā vagonā. Apstākļi iegrozījās man labvēlīgi. Starp citu, jaunākā komanda olimpiādē bija 16-gadīgs vācietis un 15-gadīga iete.

Jāpiebilst, ka olimpiādei vajadzēja notikt 2022. gadā; ne velti sacensību nosaukumā figurē šis skaits. Korekcijas ieviesa kovids un, kā es spriežu, arī nepieciešamība savākt vairāk finanšu līdzekļu, lai olimpiādi vispār varētu noorganizēt. Tas ir amatieru sporta veids, viss tiek balstīts uz pašu entuziasmu, ģimenes naudas maciņiem un ziedotāju labvēlību. Piemēram, antenas, ar kurām startēja olimpiādes dalībnieki (58 pāri), sponsorēja bulgārs, kurš jau kādu laiku dzīvo Amerikā.

Nosacījums bija tāds, ka olimpiādē dalībnieki startē divatā, tātad man vajadzēja atrast pārinieku. Par laimi, radioamatieris Kaspars Uztis pazina kāda ukraiņu jaunieša treneri. Es viņu satiku Igaunijā, un treneris momentā, pat nepakonsultējoties ar pašu 16 gadus veco **Artjomu**

Kristers Misa un Artjoms Kotuzjaks ar tiesnesi Ūlofu Lundbergu, kurš pēc izlozes teica: "Jūs esat mana sapņu komanda."

Kotuzjaku, pateica, ka viņš brauks. Karadarbības dēļ Artjoms dzīvo Spānijā pie vecvecākiem, abi pirmoreiz satikāmies Itālijā, kur 2022. gada jūlijā aizvadījām treniņnometni, lai labāk sagatavotos olimpiādei. Ieguvām vērtīgu pieredzi, un mums bija iespēja vienam otru iepazīt daudz labāk. Nākamo reizi tikāmies Igaunijā oktobrī.

Olimpiādē bija mūsu trešā tikšanās. Kā savulaik esot teicis Jūlijs Cēzars, atnācām, ieraudzījām un uzvarējām! (Smejas.) Mums abiem šī bija pirmā pieredze prestižākajās visaugstākā līmeņa sacensībās; atšķirība gan tāda, ka Artjoms jauniešu konkurencē dīkstēs startēt vēlreiz (ja gribēs un kvalificēsies).

Čempioniem pasniedza vienu kausu uz abiem – kā par sevi vairākkārt pasmejās paši organizatori, šajās sacensībās viss notiek īpašajā itāliešu stilā! Laimīgā kārtā neradās jautājumi par to, kurp aizceļos kauss, uz Tukumu vai Spāniju. Nu tas glabāsies manās mājās.

Gandrīz neaizbraucām...

– Peripetijas ceļā uz Itāliju bija daudziem. Igaunijā nebrauca, protestējot pret to, ka olimpiādē pielaisti arī agresorvalsts pārstāvji. Viens lietuviešu pāris nebrauca, jo tur plānoja startēt tēvs ar dēlu, bet tēvam pasliktinājās veselība. Viens amerikāņu pāris netika līdz olimpiādei, jo bija problēmas ar vīzām. Citam amerikāņu pārim aprikojumu izdevās atmuitot tikai dienu pirms starta.

Mēs ar Artjomu ģeopolitiskās situācijas un starptautiskās nostājas dēļ līdz pēdējam vilcām, neziņojot, vai vispār brauksim. Nudien gribējās panākt, ka nav jāsacenšas

ar krieviem un baltkrieviem. Tomēr organizatori nolēma, ka šo valstu pārstāvji sacensībās būs. Starp citu, Viktors no okupētās Krimas neatbrauca, bet viņa pārinieks no aziātu Krievijas atbrauca, pāri ar citu krievu piedaloties pieaugušo ieskaitē. Tātad... Beigās nospriedām: kāpēc krieviem jādod iespēja gūt uzvaras, bet mēs atteiksimies un sēdēsim mājās? Galu galā nav zināms, vai otro reizi vispār tāda izdevība būs.

Viena ukraiņu komanda neieradās, turpretī cita (tā saucamā *donor team*, kas samaksāja par dalību) brauca šī iemesla dēļ, sak, kāpēc mēs nebrauksim, bet krievi brauks. Un viņi kļuva par kopvērtējuma uzvarētājiem un olimpiskajiem čempioniem! Kā jaunas mēles runāja, neesot nekādas jēgas piedalīties kvalifikācijas sacensībās, ja var gluži vienkārši samaksāt par startu un kausu... Bet ar šīm mēlēm runāja skauģi.

Šo es jums nestāstīšu, jo būs garlaicīgi

– Nu, tas ir par ekipējumu... Tas radio, kas man ir, nekam nederēja, ar tādu olimpiādē nav nekā darāms. Vajadzēja divus labus radio. Vienu nosponsorēja mana darbavieta «DeskTime», otru aizdeva Aivars Straupe no Rīgas. Arī austiņas iedeva Aivars (ļoti kvalitatīvas, no tām ir stipri atkarīgs starts) un Ģirts Būdis (beigās tās uzdāvināja man). Filtrus dabūju no igauņa Tenno Vehka (Tönno Vähk). Triplekseri es nopirku (skolotājs Kravalis nosponsorēja). Kabelus vajadzēja sagādāt pašam. Vilnis Vosekalns no Salacgrīvas atbrauca pie manis jūnijā, un mēs līdz vienam nakti sēdējām un taisījām to, kas pielīdzināms lidmašīnas melnajai kastei. Proti, ir vajadzīga ierīce, kas fiksē pilnīgi visas spor-

tistu darbības. Nepieciešamības gadījumā (kad jāizlemj, kurš uzvarējis ar vienlīdzīgu punktu skaitu) ierakstu noklausās speciāla komisija... Nervi neturēja, sākumā nekā neizdevās, bet mēs tomēr uztaisījām! Un tik labu melno kastīti, ka tā mūs ar Artjomu izglāba un mēs kļuvām par olimpiskajiem čempioniem! Konkurenti ar līdzīgu punktu skaitu bija serbi; bet mūsu darbības bija, kā saka, tīrākas.

Par datoru – paldies māsa Kristīnāi. Un gala rezultātā jāsaka: ja iegūto kausu dalītu un pa daļai dotu katram uzvaras kaldinātājam, tad man paliktu miniatūrais uzraksts «Youth Winner», jo daudzi cilvēki izdarīja visu maksimālo, lai es tiktu uz šīm spēlēm. Ziniet, kā Pirmās formulas sacensībās, kur ir pilots, bet aiz viņa kā mūris stāv komanda.

Ceļi un ainavas

– Uz olimpiādi no Tukuma braucu ar auto, jo sagādātais ekipējums bija pārāk vērtīgs un smags, lai paļautos uz lidmašīnām. Paldies Tukuma novada domei, kas atbalstīja ar daļēju finansējumu! Turpceļu es fiksēju precīzi – 2186 km. Jāteic, ka pusaudža gados, kad no futbola kluba braucu uz sacensībām Ungārijā, man Polija likās šausmīga un gandrīz vai bezgalīga; tagad izšāvos tai cauri nepilnā dienā. Kā mainās attieksme, ceļu kvalitāte un transporta iespējas, vai ne? (Smejas.) Par daudziem ceļiem ir jāmaksā; lielākoties visu var nokārtot elektroniski, bet Austrijā vajadzēja stāties malā un pīrkt uzlīmi logā. Itālijā vispār nebija variantu, jo visur ceļam priekšā barjera; kamēr nesamaksā nodevu, tālāk netiec. Citās valstīs var samaksāt par desmit dienām un braukāt krustu šķērsu, bet Itālijā

Artjoms Kotuzjaks un Kristers Misa ar olimpisko spēļu uzvaras kausu

spēlēs

RADIOAMATIERA CV

Kristers Misa, 25 gadi. Studē Latvijas Universitātes Biznesa vadības un ekonomikas fakultātē, apgūst biznesa vadību. Pamatizglītība iegūta Tukuma E. Birnieka-Upīša 1. pamatskolā, vidējā izglītība – Tukuma 2. vidusskolā.

Ar sportu nodarbojas kopš 6 gadu vecuma, kad iesaistījās futbola klubā «Tukums 2000». Kopā ar komandu gūti Latvijas līmeņa sasniegumi, bijuši starti starptautiskās sacensībās. Gaitas futbolā nācās beigt veselības stāvokļa dēļ.

Pamatskolas 5. klasē sācis nodarboties arī ar radioamatierismu pie skolotāja Kārļa Kravaļa. Tagad ir licencēts radioamatieris.

Pirmajās sacensībās no skolas radiokluba piedalījies 2010. gada februārī. Kopš tā laika bijuši starti un uzvaras Latvijas, Eiropas un pasaules mēroga sacensībās. Bijis trīskārtējs Baltijas jauniešu čempions (2011, 2012, 2013). 2013. gada augustā Tartu (Igaunija) norisinājās jauno radioamatieru nometne (Youngsters On The Air) jauniešiem no 16 Eiropas valstīm. Atgriežoties no šīs nometnes, sāka gatavoties radioamatieru eksāmenam. 25. oktobrī iegūta B kategorijas licence un savs izsaukuma signāls – YL3AJA.

Līdztekus sacensībām pilnveidojis gan savu, gan Tukuma radiokluba staciju.

2015. gada martā aizvadītas pirmās sacensības no jauna radiokluba Tukumā (YL1ZT), kas atro-

das Melnezera ielā 1. Pēc šī starta domubiedri sāka būvēt staciju.

2018. gadā iegūta A kategorijas licence Igaunijā (ES7GR) un Latvijā (YL3JA).

2019. gada martā ar Tukuma novada domes atbalstu piepildīts viens no dzīves sapņiem – iespēja doties uz sacensībām Kaboverdē, kur izcīnīta 2. vieta Āfrikā un pasaulē. Pēc labā starta Kaboverdē saņemts uzaicinājums doties radioamatieru ekspedīcijā uz Rietumu Kiribati (T30L) un Nauru (C21WW). Tur mēneša laikā izveidoja vairākus tūkstošus radio sakaru no šīm eksotiskajām valstīm.

2021. gadā pirmo reizi notika sacensības, kas organizētas speciāli jauniešiem. Tās notika trīs reizes gadā, varēja izcīnīt uzvaru katrā posmā un arī kopvērtējumā. Kristers ir pirmais šo sacensību uzvarētājs.

2021. gadā Igaunijā pasaules kausa posmā telegrāfā (CQWWCW) izcīnīta 4. vieta pasaulē un 1. vieta Eiropā.

2021. gadā Igaunijā pasaules kausa posmā mikrofonu sakaros (CQWWSSB) izcīnīta 2. vieta pasaulē un 1. vieta Eiropā.

2022. gadā vairāk laika tika veltīts olimpiādes aprikojuma plānošanai un iegūšanai. Sākoties karadarbībai Ukrainā, arī tas bija grūtāk nekā pirms tam.

2022. gadā Igaunijā pasaules kausa posmā sacensībās aktivizēts īpašais izsaukuma signāls par godu Ukrainai (ES9UKR). Komandā bija divi pārstāvji no Ukrainas, viens no tiem Kristera komandas biedrs olimpiskajās spēlēs Artjoms Kotuzjaks. Izcīnīta 8. vieta pasaulē un 3. vieta Eiropā.

ir jāpērk uzlīmes katru dienu pie katras barjeras.

Daudzviet Eiropā ir kolosāli skati, kas paveras ikvienam autobraucējam. Diemžēl nav daudz iespēju, lai apstātos un fotografētu. (Smejas.) Manā ceļā bija tikai pāris degvielas uzpildes stacijas, kur viss sakrīt (var apstāties, un ainava ir lieliska); tās tad bilžu un pašfoto taisīšanai arī izmanto gandrīz vai katrs ceļotājs.

Interesanta bija braukšana pa tuneļiem un kalniem Austrijā. Tuneļi atļautais ātrums ir 80 km/h, ir radars. Mums tādu tuneļu nav, man tā bija pirmā pieredze.

Pa ceļam, protams, bija arī nakšņošana viesnīcās. Ņēmu pašas lētākās; galvenais mans nosacījums bija bezmaksas stāvlaukums un duša un tualete numurā. Visu pārējo var pieciest (slikta gultas, trokšņainība naktīs, logus uz ielas pusi, no kurienes katrs var uz tevi paskatīties, ja esi piemirsis aizvilkt aizkarus).

Ar Markoni radiem. Un gandrīz bez karogiem

– Ne jau uzreiz bija sacensības. Viss notika gluži kā parastā olimpiādē: ar iekārtošanos, atklāšanas ceremoniju, svinīgām uzrunām. Pirmajā dienā saņēmām organizatoru sarūpētus krekliņus, negaumīgas beisbola cepurītes, žetonus un tamlīdzīgus niekus. Man un Artjomam bija iedalīts viesnīcas numurs ar divām maziņām gultiņām.

Atklāšanas ceremonijā mēs tikām pieteikti kā YT1 (Youth Team 1). Parasti komandas reprezentē savu

valsti, bet šoreiz tā nebija. Es biju vienīgais, kurš noplivināja savas valsts karogu. Amerikāņi pēc tam nāca klāt un apsveica ar drosmi. Laikam tāpēc, ka bija noteikums – agresorvalstīm aizliegt jebkā sevi reprezentēt, bet mēs taču tādi nesam, vai ne? Dienvidamerikāņi no Arubas pienāca pie manis, izvilka no kabatas mini karodziņu, gandrīz vai slepeni, un arī sacīja, ka es esmu drosminieks. Starp citu, Artjoms un pārējie ukraiņi visu olimpiādi (izņemot atklāšanas ceremoniju) nostaigāja vienādos dzeltenī zilos krekliņos ar uzrakstu «Colors of Freedom».

Atmiņā palicis organizatoru telefona zvans radio izgudrotāja Markoni radniecei. Cienījamā vecuma kundzītes apsveikuma uzrunu varējām noklausīties visi. Tā bija ļoti sirsnīga.

Siltumnīcā vai viesu namā?

Nākamajā rītā bija tiesnešu izloze. It kā valdija nejausības princips, bet... Izlozes grozi bija salikti tā, lai krievs noteikti netiesātu ukraiņus. Visu procesu raksturo frāze «Itāļu haoss, angļu – miers». Ar itāliešiem nav viegli, viņi visu dara tai savā itāliešu stilā (kas citiem nav saprotams), bet mums paveicās ar tiesnesi Ūlofu Lundbergu (Olof Lundberg), kas ir zviedrs un dzīvo Anglijā. Paveicās, jo mums pa kājām nemaisījās, pat fotogrāfēja mūs sacensību gaitā. Pēc izlozes viņš teica: «Jūs esat mana sapņu komanda.»

Vēl tika izlozētas stacijas, no kurām strādāsim. Pat iztēloties nevaru, kādi būtu mūsu rezultāti,

ja mums tiktu iespēja strādāt no siltumnīcas, kur valdīja +50 °C temperatūra... Šī «itāliešu stila laime», ko papildināja divi parasti ventilatori un krava ar dzeramo ūdeni, tika anglim un vācietim... Iepriekšējā vakarā blakus notika ballīte, rītā no visiem kabeļiem pilēja ūdens, tos nedrīkstēja spraut pie radioiekārtām. Citiem darbam gadījās, piemēram, lidmašīnas angārs. Mēs nonācām vietā, ko Latvijā dēvētu par lauku viesu namu. Perfektos apstākļos ar vairākiem gaisa kondicionētājiem, dušām un nevainojamu servisu. Artjomam pirmais jautājums bija par to, vai te ir baseins. Es prasīju, kāpēc antena ir tik tuvu elektrības vadiem. Finālā viņam neviens baseinu neiedeva, man elektrības vadus neviens nepārcēla... (Smejas.)

Vesela diena pirms sacensībām bija atvēlēta tam, lai mēs uzstādītu aparatūru, visu vēl un vēlreiz pārbaudītu. Katrai komandai bija savs menedžeris, kura pienākums bija, tā sakot, izpildīt vēlēšanās. Mūsējais bija itālietis Rafaels. «English very bad», bet labākais menedžeris, kādu vispār varētu dabūt. Tiklīdz saprata, ko es lūdzu, viņš uzreiz visu nokārtoja. Un dienā pirms sacensībām aizveda mūs tā-ā-ādās vakariņās! Tas bija reģiona labākais restorāns ar miljonus veidu cūkgaļu, pastu un desertiem. Es pagaršēju no katras gaļas drusiņu, mazliet makaronu, un viss. Artjoms ēda un ēda... Noslēguma ceremonijā Rafaels sēdēja zāles otrā galā. Kad mēs dabūjām uzvarētāju kausu, atskrēja pie mums, rādīja ikšķus uz augšu, sauca: «Bravo, Kris, bravo, beer, beer!»

UZZINAI

Radioamatierismā tiek izmantota dažāda radio sakaru aparatūra, lai radioamatieri sazinātos savā starpā ar radioviļņu starpniecību. Vārds «amatierisms» nozīmē, ka šī nodarbošanās cilvēkiem nav naudas pelnīšanas veids, tā nav komerciāla. Parasti cilvēki ar radioamatierismu nodarbojas, lai padziļinātu zināšanas elektronikā un radio teorijā, lai sacenstos par vairāk vai tālāk nodibinātajiem radiosakariem. Lai gan mūsdienās radioamatierismu kā sazināšanās veidu ir izkonkurējis internets, tas vēl joprojām piesaista daudzus cilvēkus. Daudzās valstīs ir nodibinātas nacionālās radioamatieru organizācijas, bet visas tās apvieno Starptautiskā radioamatieru apvienība (International Amateur Radio Union jeb IARU).

Ja kādam ir vēlšanās iepazīt radioamatierismu, var sazināties ar Kristeru Misu

Trophy Winner

YOUTH WINNER

I430

YL3JA - UR5YKO

To, ka mūsējie ir čempioni jauniešu kategorijā, līdzjutēji vispirms saprata pēc šī uzraksta telefona vai datora ekrānā, kur ceremonijai sekoja līdzī tiešsaistē

Viesu mājas īpašnieks arī bija superīgs itālietis, apgādāja mūs ar kafiju, ūdeni, tēju, uzkodām. Baroja visu diennakti, kamēr mēs nepārtraukti sēdējām pie radioiekārtām un piedalījāmies sacensībās. Viņam kopā ar Rafaelu viss bija «zero problema» – gan galds, ko aparatūrai pieprasījām stipri lielāku, gan citi ikdienas sīkumi.

Itāliešu stila nulle pārvēršas

– Mājās palicēji un līdzjutēji mūsu startam varēja sekot tiešsaistē, kur bija pieejama tabula ar katru pāra punktu skaitu. Manējiem tā bija pārdzīvojumu pilna diennakts, jo tehnisku nianšu dēļ (atkal itāliešu stils!) manā ailītē 24 stundas vidēja apaļa nulle. Tikai daži radioamatierisma speciālisti zināja, ka mēs strādājam un viss notiek. Kopvērtējumā (jaunieši plus pieaugušie) mums bija 36. vieta, sākotnēji virs mums bija viena jauniešu komanda. Viens no Latvijas labākajiem radioamatieriem Ģirts Būdis, kurš pats kopš 1996. gada piedalījies sacensībās gan kā spirtists, gan kā tiesnesis un bija arī šai olimpiādē, apsveica mūs, teica, ka tas ir ļoti cienījams rezultāts pirmajai reizei. Bet es esmu maksimālists un sūkstījos, ka esam izgāzušies kā vecas sētas, ka viss beidzies, cauri... Pamatīgi sakaisīju sev pelnus uz galvas! Mājinieki *vatsapa* atbalstīja, uzmundrināja, mierināja, kā vien mācēja...

Bet tiesnešu komisija izvērtēja visu rūpīgi, un kopvērtējuma tabula mainījās...

Noslēguma ceremonijā organizators pasludināja «Youth winners» un nosauca mūsu kodus – YL3JA un UR5YKO. Mēs ar Artjomu skatījāmies viens uz otru, neko nesapratām. Ģirts – asarās, apskauj mūs. Nekad neviens latvietis neko nav atvedis mājās no tāda līmeņa sacensībām, izņemot kaut kādas piemiņas medaļas... Kā lepns opis viņš bija! Un tikai tad es sapratu, ka tiešām ir kaut kas sasniegts.

Starp citu, arī noslēguma

ceremonijā es un ukraiņi vienīgie uzdrošinājāmies māt ar savas valsts karogiem, mēs ar Artjomu gandrīz visu laiku nostaigājām, satinušies sarkanbaltsarkanajā un attiecīgi – dzeltenzilajā. Bija gan neliels incidents ar to, ka serbs aizrādīja Artjomam, lai viņš novāc savu karogu. Pateicām, lai tas serbs iet, no kurienes nācis, ja viņam kaut kas nepatīk...

Viss sākas ar dīvainām ierīcēm

– Ar radioamatierismu nodarbojos kopš 2010. gada, kad vēl mācījos Ernesta Birnieka-Upīša 1. pamatskolas 5. klasē. Darbmācības skolotāja Kārļa Kravaļa kabinetā ieraudzīju dīvainas ierīces. Izrādījās, ka tās tiek izmantotas pedagoga vadītajā radioklubā. Viss, saslīmu; laikam uz mūžu. Pasaules radioamatierisma kopienā ir ļoti dažāda vecuma, ienākuma līmeņu, tautību pārstāvji, ar to var nodarboties gan skolēns, gan sirms pensionārs. Manas pirmās sacensības bija 2010. gada februārī. Kopš tā laika startēju gan no Latvijas, gan no Igaunijas, esmu bijis Kaboverdē, tāpat Nauru un Kiribati salīnās Klusā okeāna vidū.

Diemžēl šis sporta veids nav ne skatāms, ne klausāms (atšķirībā no hokeja, futbola un citiem), tas ir saprotams un reāli baudāms tikai pašiem radioamatieriem. Bet mūsu kopienu visā pasaulē vieno entuziasms un cieša draudzība. Priecājamies, ka mūs atbalsta ģimenes un draugi. Es savējiem ik dienu sūtīju atskaites *vatsapa*. Viņi tiešsaistē sekoja līdzī gan atklāšanai, gan apbalvošanai, gan rezultātiem, sūtīja man uzmundrinājuma vārdus, emocijzīmes ar ikšķiņiem, sirsnīņām, uzvaras kausiem, Latvijas un Ukrainas karodziņiem.

Pēdējais šī etapa ieraksts: «2026. gada olimpiāde Apvienotajā Karalistē. Sākam gatavoties!»

Tad es startēju jau pieaugušo kategorijā. Līdz tam tikai tāds sīkums – atkal citīgi jākrāj punkti, lai kvalificētos.

KRISTERA TEIKTO PIERAKSTIJA
LIENE AKMENS